

V

N

K

Longlist Karel van Manderprijs

Architectuur

Architectuur-
geschiedenis,
monumentenzorg
en bouwhistorie

Stedenbouw en
ruimtelijke ordening

Tuin- en landschaps-
architectuur

Samengesteld door
Maaïke Waaldijk

2021

Inhoud

VERANTWOORDING	3
LOGLIST	4
Architectuur	4
Architectuurgeschiedenis, monumentenzorg en bouwhistorie	6
Stedenbouw en ruimtelijke ordening	13
Tuin- en landschapsarchitectuur	15
AUTEURS	17

Verantwoording

Maaïke Waaldijk

Voor u ligt de voorlopige longlist voor de Karel van Manderprijs, die ik dit jaar in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici (VНК) heb samengesteld. Dit jaar betreft de Karel van Manderprijs verschenen publicaties uit de afgelopen vijf jaar (2016-2020) op het gebied van de bouwkunst. De publicaties zijn onderverdeeld in de categorieën ‘Architectuur’, ‘Architectuurgeschiedenis, bouwhistorie en monumentenzorg’, ‘Stedenbouw en ruimtelijke ordening’ en ‘Tuin- en landschapsarchitectuur’.

Deze longlist is geen uitgebreide bibliografie zoals bij de vorige edities, maar betreft alleen de publicaties die in aanmerking komen voor de Karel van Manderprijs. De publicaties zijn verzameld aan de hand van een aantal richtlijnen:

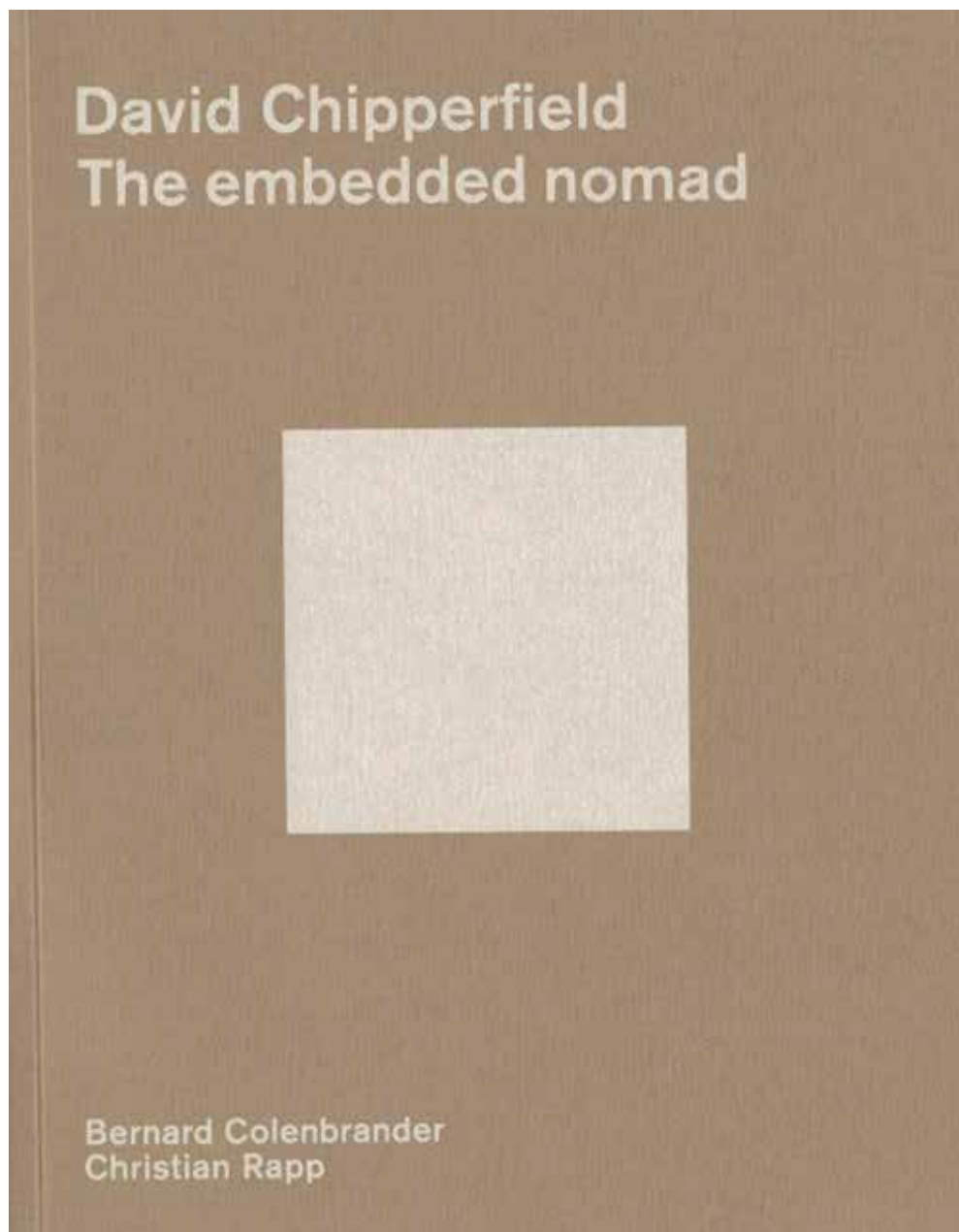
1. De publicaties moeten geschreven zijn door Nederlandse kunsthistorici, of auteurs die verbonden zijn aan Nederlandse instellingen.
2. De publicaties moeten wetenschappelijk of semiwetenschappelijk van aard zijn. Hiervoor is gelet op de aanwezigheid van een notenapparaat en bronvermelding, maar is bijvoorbeeld ook gekeken naar de achtergrond van de auteur.
3. Er is sprake van maximaal twee auteurs per publicatie (enkele uitzonderingen daargelaten).
4. Ten slotte heeft de VНК besloten om voortaan alleen boekpublicaties en dissertaties op te nemen. Tentoonstellingscatalogi, tijdschriftbijdragen en boekpublicaties met verzamelde essays en bijdragen van meerdere auteurs vallen hier dus niet onder.

Zo veel mogelijk beschrijvingen en recensies zijn geraadpleegd om te beoordelen of de publicatie in aanmerking kwam. Vanwege het aantal

publicaties is het niet mogelijk geweest iedere publicatie grondig te bekijken. Helaas was fysieke raadpleging van publicaties in bibliotheken ook lastig door de beperkingen rondom het coronavirus. Het was voor sommige publicaties dus lastig te beoordelen of de aard van de publicatie wetenschappelijk genoeg is. Bij twijfel zijn de publicaties wel opgenomen.

Aanpak

De zoektocht is gestart bij verschillende uitgeverijen met een specialisatie in bouwkunst, zoals O10 Uitgevers, Architectura & Natura, Matijs, Uitgeverij Boom, Thoth, Uitgeverij Vantilt, Uitgeverij Verloren en Waanders. Voor de proefschriften zijn de digitale archieven van de universiteiten geraadpleegd. Het komt vaak voor dat een publicatie in meerdere categorieën is onder te brengen. In deze gevallen is er, op basis van beschrijvingen en recensies, gekeken welk thema het meest naar voren komt. Daarnaast is er een overzicht gemaakt van de op de relevante vakgebieden, actieve academici. Vervolgens zijn systemen als NARCIS (National Academic Research and Collaborations Information System) en het research portal PURE geraadpleegd om relevante publicaties van deze personen in kaart te brengen. Tot slot is ook het aanbod van in bouwkunst gespecialiseerde boekhandels, zoals NAI Boekverkopers en Architectura & Natura, gebruikt om een zo volledig mogelijk beeld van de publicaties te krijgen. Ik heb ernaar gestreefd om een zo compleet en representatief mogelijk overzicht samen te stellen.

LONGLIST

Architectuur

1. Alkemade, Floris. *De toekomst van Nederland - De kunst van richting te veranderen*. Bussum, 2020.
2. Beek, Marijke. *Hans Hagenbeek. Architect*. Amsterdam, 2019.
3. Bremen, Maarten van, Jeroen van Erp, en Maarten Lever. *Metro Oostlijn Amsterdam*. Eindhoven, 2020.
4. Christiaanse, Kees, en Jessica Bridger. *Kees Christiaanse Textbook. Collected Texts on the Built Environment 1990-2018*. Rotterdam, 2018.
5. Colenbrander, Bernard, en Christian Rapp. *David Chipperfield: the embedded nomad*. Arnhem, 2016.
6. Cramer, Max, Johan Galjaard, Anton Groot, en Dorothee Segaar Höweler. *David Zuiderhoek. Componist van de ruimte 1911-1993*. Bussum, 2017.
7. Dam, Cees, en Rudi Fuchs. Cees Dam. *Over architectuur. Kijken en dromen*. Rotterdam, 2017.
8. Dimitrova, Kornelia. "Sustainable, architectural, future scenarios for GGZe De Grote Beek." Eindhoven, 2019. Proefschrift Technische Universiteit Eindhoven.
9. Gelderen, Mikel van, Gennaro Postiglione, en Christoph Grafe. *Zeinstra van Gelderen Architects. North North West - issue 2*. Amsterdam, 2018.
10. Gijsberts, Pieter Jan. *Adolf Loos. Architectuur en al het andere*. Rotterdam, 2016.
11. Gosseye, Janina, en Tom Avermaete (red.). *Shopping Towns Europe. Commercial*

Collectivity and the Architecture of the Shopping Centre, 1945–1975. Londen, 2017.

12. Hauptman, Deborah. “Architecture and the time of space. The double progression of body and brain.” Delft, 2020. Proefschrift Technische Universiteit Delft.

13. Havelaar, Koos. *Nieuw in Oud 2. Binckhorst Den Haag. Herbestemming industrieel erfgoed.* Den Haag, 2020.

14. Hulsman, Bernard. *Apenrotsen en andere nauwe verwanten. Reis door de wereld van de moderne architectuur.* Amsterdam, 2017.

15. Ibelings, Hans, en Kirsten Hannema. *In Between. The urban architecture of Donna van Milligen Bielke.* Amsterdam/Montreal, 2019.

16. Ibelings, Hans. *Courthouse Zwolle.* Amsterdam/Montreal, 2020.

17. Jurgenhake, Birgit. “De gevel - een intermediair element tussen buiten en binnen: Over het tonen en vertonen van het twintigste-eeuwse woongebouw in Nederland.” Delft, 2016. Proefschrift Technische Universiteit Delft.

18. Mulder, Koen. *Het Zinderend Oppervlak. Metselwerkverband als patroonkunst en*

compositiegereedschap. Delft, 2016.

19. Neef, Inge de. *Paul Briët. 100 jaar tijdloze architectuur.* Eindhoven, 2019.

20. Ploeg, Kees van der. *De Ploeg, het expressionisme en de architectuur.* Zwolle, 2017.

21. Schaik, Marjo van. *Space of Culture. New cultural venues in Amsterdam. Research and strategies.* Rotterdam, 2018.

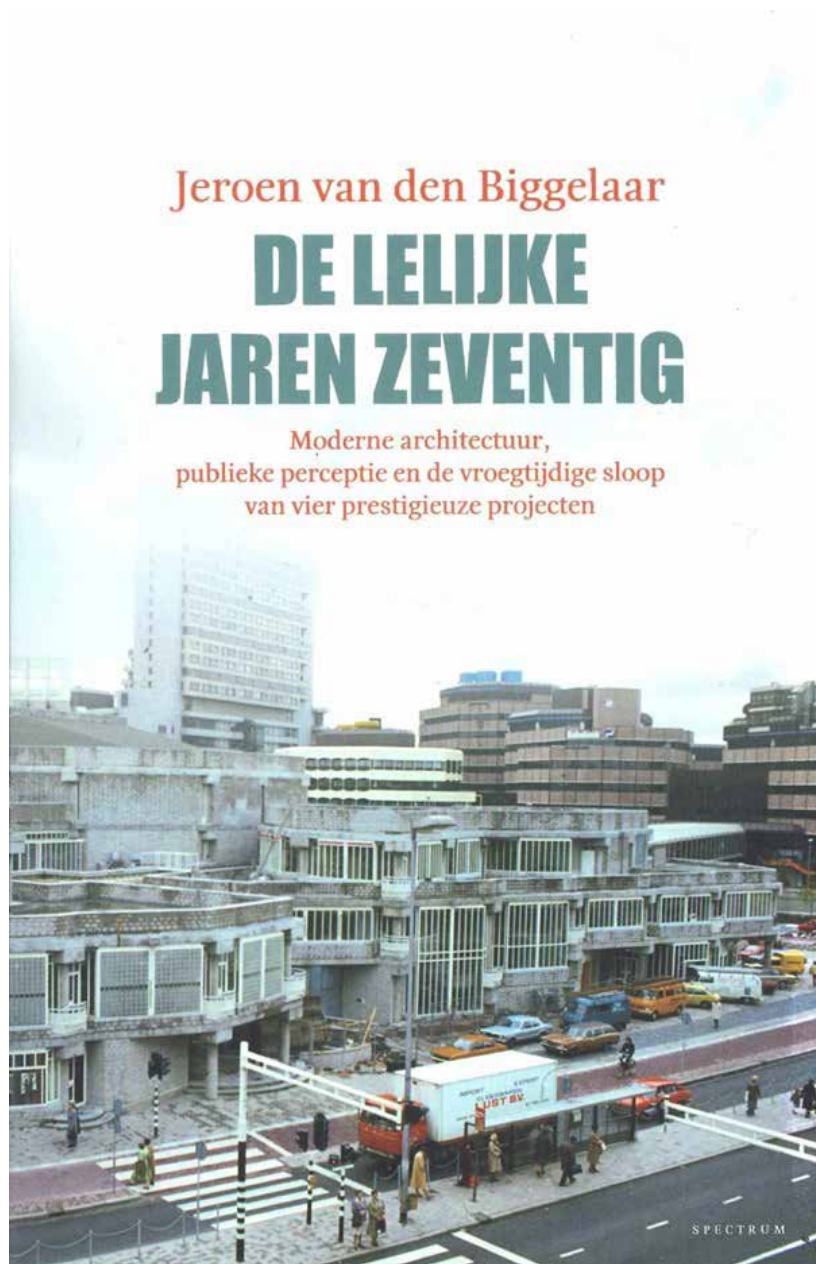

22. Spuybroek, Lars. *Grace and Gravity. Architectures of the Figure.* Londen, 2020.

23. Teunissen, Marcel, en Eric Vreedenburgh. *100 jaar Modern Den Haag.* Rotterdam, 2020.

24. Valentijn, Vincent, en Kim Verhoeven. *Goodbye Architecture. De architectuur van crematoria in Europa.* Rotterdam, 2018.

25. Vandenbroucke, Karianne. *Mag Dit Weg. Methodiek voor herbestemming.* Rotterdam, 2020.

Architectuurgeschiedenis, monumentenzorg en bouwhistorie

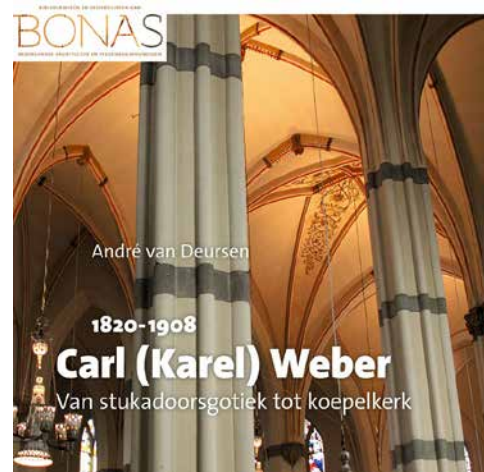
26. Barnard, Arjan. *Fabrieksschoorsteenbouw in Nederland*. Zwolle, 2017.
27. Barzilay, Marcel, Ruben Ferwerda, en Anita Blom. *Experimentele woningbouw in Nederland 1968 - 1980. 64 gerealiseerde woonbeloften*. Rotterdam, 2019.
28. Beekum, Radboud van. *Architect Jan Kuijt Wzn. 1884-1944*. Amsterdam, 2018.
29. Bennekom, Willem van. *Mes frères! De Waalse kerk in Amsterdam*. Amsterdam, 2017.
30. Berg, Leo van den, en Madeleine Steigenga. *Irenestraten. Alledaagse erfgoed van de wederopbouw*. Wageningen, 2019.
31. Bergeijk, Herman van. *Het architectonisch werk van A.J. Kropholler*. Rotterdam, 2020.
32. Biggelaar, Jeroen van den. *De lelijke jaren zeventig. Moderne architectuur, publieke perceptie en de vroegtijdige sloop van vier prestigieuze projecten*. Houten, 2018.
33. Blom, Anita, Simone Vermaat, en Ben de Vries. *Post-War Reconstruction the Netherlands 1945-1965. The Future of a Bright and Brutal Heritage*. Rotterdam, 2017.
34. Bollerey, Franziska. *Setting the Stage for Modernity: Cafés, Hotels, Restaurants. Places of Pleasure and Leisure*. Berlijn, 2019.
35. Bosch-Meyer, Jennifer. "Nicht für die ewigkeit: Der architekt Johannes Fake Berghoef (1903-1994) zwischen kontinuierität und erneuerung." Groningen, 2016. Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen.
36. Broeke, Martin van den. *'Het pryee van Zeeland': Buitenplaatsen op Walcheren 1600-1820*. Hilversum, 2016.

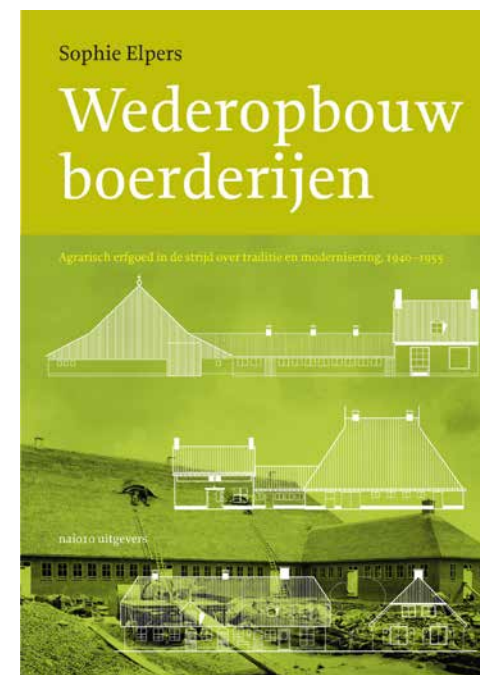
37. Broekhuizen, Dolf, Coert Peter Krabbe, en Niek Smit. *Huizen in Nederland. De negentiende en twintigste eeuw*. Zwolle, 2018.
38. Bruggen, Hein van der, Erik Caris, Luc Wolters. *De Munsterabdij van Roermond*. Zwolle, 2020.
39. Bruins, Sjetjie. "M.J. Granpré Molière. Architectuur en stedenbouw als beroep en als culturele opdracht in de 20ste

eeuw." Amsterdam, 2020. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.

40. Clarijs, Jojanneke. *Bollenburg. Het huis van Oldenbarnevelt*. Bussum, 2017.
41. Colenbrander, Bernard, Joep Huiskamp, en Norbert van Onna. *Atlas: Eindhoven University of Technology*. Veldhoven, 2019.
42. Dam, Peter van. W.B. van Liefland 1857-1919. *Eigenzinnig Haags architect en stedenbouwkundige*. Rijswijk, 2016.

43. Dekker, Daan. *De betonnen droom. De biografie van de Bijlmer en zijn eigenzinnige bouwmeester*. Amsterdam, 2016.
44. Dekker, Titus. *Het Oosterdok. Verhalen van een Amsterdamse haven*. Zutphen, 2020.
45. Delvigne, Rob, en Jan Jaap Heij. *In de schaduw van Cuypers. Georg Sturm (1855-1923) monumentaal decorateur*. Amersfoort, 2018.
46. Deursen, André van. *Carl (Karel) Weber 1820-1908. Van stukadoorsgotiek tot koepelkerk*. Hilversum, 2020.
47. Dooren, Noel van. "Drawing Time. The representation of growth, change and dynamics in Dutch landscape architectural practice after 1985." Amsterdam, 2017. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
48. Eggen, Coen. *Vakwerkbouw. 600 jaar bouwen met hout en leem in Zuid-Limburg en omstreken*. Nijmegen, 2016.

49. Eijnde, Jeroen van den, en Jorn Konijn. *Designing for Precarious Citizens. Building On The Bauhaus Legacy*. Arnhem, 2020.
50. Elpers, Sophie. *Wederopbouwboerderijen*. Rotterdam, 2018.
51. Faassen, Sjoer van, en Herman van Bergeijk. *De kleur lost de architectonische ruimte op*. Rotterdam, 2019.

52. Feddes, Fred. *Amsterdam herstelt*. Amsterdam, 2016.
53. Figueiredo, Sergio. *The NAI effect: creating architecture culture*. Rotterdam, 2016.
54. Glaudemans, Ronald. *De Sint-Jan te 's-Hertogenbosch*. Zwolle, 2017.
55. Goudeau, Jeroen. *Denken in steen, bouwen op papier. Een kleine geschiedenis van het architectuurboek*. Nijmegen, 2016.

56. Guzman, Paloma. "World heritage cities and sustainable urban development: bridging global and local levels in monitoring the sustainable urban development of world heritage cities." Eindhoven, 2017. Proefschrift Technische Universiteit Eindhoven.
57. Haan, Esther de, Barbara Laan, en Alexander Westra. *Amsterdam. Interieurportretten van grachtenhuizen 1875-1945*. Amsterdam, 2017.
58. Haan, Jannes A. de. *Landhuizen en villa's in Nederland tussen 1840 en 1916*. Utrecht, 2016. Handelseditie proefschrift Universiteit van Amsterdam.
59. Haan, Jannes de. "Landhuizen en villa's in Nederland tussen 1840 en 1916." Amsterdam, 2016. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
60. Ham, Willem van der. *Modern wereldwonder. Geschiedenis van de Deltawerken*. Amsterdam, 2018.

61. Hartog, Elizabeth den. *De verdwenen kerk van Kerkdriel*. Zwolle, 2018.
62. Havelaar, Koos, en Marcel Teunissen. *Adam Schadee. Groote zoon van de stad - Stadsarchitect Den Haag 1891-1927*. Zutphen, 2016.
63. Havelaar, Koos. *Bewaard en bewonderd. Industriële erfgoed in de Haagse regio*. Zutphen, 2020.

64. Havelaar, Koos. *HS Hollands Spoor, een Koninklijk treinstation kathedraal van de techniek*. Den Haag, 2017.
65. Heiden, Paula van der. *Interieurs van het Binnenhof. Verscholen Erfgoed in beeld*. Amsterdam, 2018.
66. Hellenberg Hubar, Bernadette van. *De Nieuwe Bavo te Haarlem*. Zwolle, 2016.
67. Herfst, Walter. *Amsterdamse School*. Amsterdam, 2017.
68. Hermans, Taco. *Middeleeuwse woontorens in Nederland. De bouwhistorische benadering van een kasteelvorm*. Hilversum, 2016.
69. Heugten, Wiro van, en Wim van Heugten. *Watermolens in Noord-Brabant*. Utrecht, 2020.
70. Hoebens, Frans Q. *Kloosters in Limburg*. Utrecht, 2018.
71. Hove, Jan ten. *Arnhem buitenplaats aan de*

Vechthistorie van huis en Haersterveer. Zwolle, 2018.

72. Ibelings, Hans. *Architecture and Argument*. Team V Architecture. Berlijn/Stuttgart, 2019.
73. Jacobs, Stef. Mart Stam. *Dichter van staal en glas*. Amsterdam, 2016. Handelseditie proefschrift Universiteit van Amsterdam.
74. Jas, Jorien, en Conrad Gietman. *Biljoen. Kasteel, bewoners, landgoed*. Zwolle, 2020.
75. Keuning, David. *Bouwkunst en de nieuwe orde*. *Collaboratie en berechting van Nederlandse architecten 1940-1950*. Nijmegen, 2017. Handelseditie proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam.
76. Keuning, David. *Tjeerd Dijkstra 1931. Architect, rijksbouwmeester, hoogleraar*. Hilversum, 2018.
77. Kikkert, Jan Richard, en Tycho Saariste. *Lautner A-Z*.

Zoektocht naar het volledige gebouwde oeuvre. Arnhem, 2018.

78. Kingma, Joost. *Tussen ideaal en kapitaal. Bouwfonds, 60 jaar gedreven ondernemen*. Nijmegen, 2016.
79. Knol, Meta, Aukje Vergeest, en Jori Zijlmans. *De Lakenhal. Gebouw - geschiedenis - collectie*. Rotterdam, 2019.

80. Knol, Meta, en Koen van Synghel. *Museum De Lakenhal. A Portrait*. Happel Cornelisse Verhoeven Architects, Julian Harrap Architects. Rotterdam, 2019.
81. Kooijmans, Tim. *Tulpenburgh. Buitenplaats aan de Amstel*. Utrecht, 2016.
82. Krabbe, Coert Peter. *Huizen van Fortuin. Wooncultuur aan de Amsterdamse grachten 1860-1920*. Amsterdam, 2020.
83. Kruidenier, Michiel, en Paul Smeets. *Joan. De Prix de Rome-reizen van een Amsterdamse School-architect 1907-1910*. Joan Melchior van der Meij. Nijmegen, 2016.
84. Kuipers, Marieke (red.). *Interieurs van herrijzend Nederland 1940-1965. Binnenruimten van een opkomende welvaartsstaat*. Zwolle, 2019.
85. Kuipers, Marieke, en Wessel de Jonge. *Designing from Heritage: Strategies for*

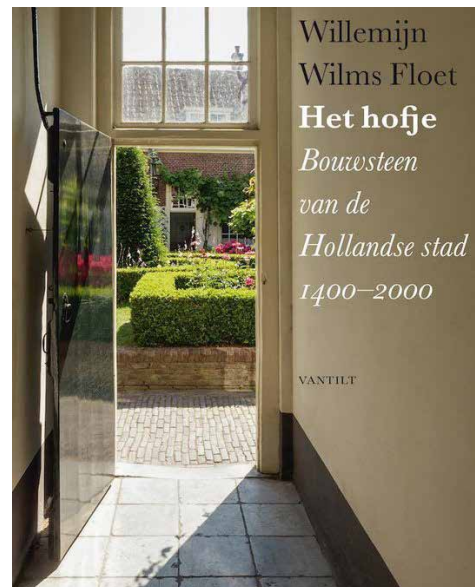
Conservation and Conversion. Delft, 2017.

86. Laan, Barbara. *Zuid-Kennemerlandinterieur-portretten van stadshuizen en villa's 1875-1945*. Amsterdam, 2017.
87. Labuhn, Beata, en Eric Luiten. *Ontwerpen met erfgoed. The Dutch Belvedere experience*. Wageningen, 2019.
88. Leeuwen, Wies van. *De mooiste kastelen en voornamen huizen van Noord-Brabant*. Zwolle, 2019.
89. Lejeune, Jean-François. "Built Utopias in the Countryside: The Rural and the Modern in Franco's Spain." Delft, 2019. Proefschrift Technische Universiteit Delft.
90. Lent, Isabel van, en Paul Meurs. *Schiphol. Groundbreaking Airport Design*. Rotterdam, 2019.
91. Ligthelm, Robert. *De Kralingse buitenplaatsen*

- van de 16e tot de 21e eeuw. Woudrichem, 2020.
92. Maandag, Ben. *Stadsvernieuwing in Rotterdam*. Rotterdam, 2019.
93. Mager, Tino. *Architecture RePerformed: The Politics of Reconstruction*. Londen, 2017.
94. Marie-Therese van Thoor (red.). *Colour, Form and Space. Rietveld Schröder House challenging the Future*. Delft, 2019.
95. Markusse, Jeroen, Loet Megens, en Kees Sigmond. *Meesterlijk metselwerk. De Dordtse gevel (1584-1798) - Jaarboek 2016*. Dordrecht, 2017.
96. Mens, Noor. "Een architectuurhistorische waardestelling van naoorlogse woonwijken in Nederland: het voorbeeld van de Westelijke Tuinsteden in Amsterdam." Eindhoven, 2019. Proefschrift Technische Universiteit Eindhoven.
97. Molema, Jan, en Suzy Leemans. *Bernard Bijvoet (1889-1979). Cher maître van de Nederlandse architectuur*. Nijmegen, 2017.
98. Norbruis, Obbe. *Alweer een sieraad voor de stad. Het werk van Ed. Cuypers en Hulswit-Fermont in Nederlands-Indië 1897-1927*. Volendam, 2018.
99. Norbruis, Obbe. *Architectuur met vlag en wimpel. Het werk van Fermont-Cuypers in Nederlands-Indië en Indonesië 1927-1957*. Volendam, 2018.
100. Oldewarris, Hans. *Lambertus Zwiers 1871-1953. Ontwerper & cultureel entrepreneur*. Rotterdam, 2020.
101. Oldewarris, Hans. *Liefde voor de Hollandse bouwkunst: Architectuur en toegepaste kunst bij Uitgeversmaatschappij Kosmos 1923-1960*. Rotterdam, 2017. Handelseditie proefschrift Universiteit Leiden.
102. Oosterhoff, Hanneke. 'Want de grond behoort ons allen toe': leven en werk van stedenbouwkundig architecte Lotte Stam-Beese. Nijmegen, 2018. Handelseditie proefschrift Technische Universiteit Eindhoven.
103. Orsel, Edwin. *De ordinaire kap. Een bouwhistorische studie naar kapconstructies op Leidse huizen tussen 1300 en 1800*. Hilversum, 2020.
104. Panigyrakis, Phoebus. "Architectural Record 1942-1967. Chapters from the history of an architectural magazine." Delft, 2020. Proefschrift Technische Universiteit Delft.
105. Passchier, Cor. *Bruno Nobile de Vistarini 1891-1971 – Wijnand Lemei 1892-1945. Ontwerpen en bouwen in de koloniale nadagen, Java-Indonesië*. Hilversum, 2020.
106. Pasveer, Annet, en Arjan Bronkhorst. *F.A. Warners. Architect*. Amsterdam, 2017.
107. Ploeg, Frank van der. *Kasteel Ruurlo. Huis voor Willink*. Gorssel, 2017.
108. Posthuma de Boer, Martine, Roger Groves, Eloy Koldewij. *Gilt Leather Artefacts: White Paper on Material Characterization and Improved Conservation Strategies within NICAS*. Delft, 2016.
109. Prins, Andrea. *Onno Greiner 1924-2010. Een zoektocht naar helderheid en geborgenheid*. Hilversum, 2016.
110. Remery, Michel. *Katholieke architectuur in de twintigste eeuw. De vier architecten van de Leidse familie Van der Laan*. Hilversum, 2018.
111. Risselada, Max. *Alison and Peter Smithson. The Space Between*. Cologne, 2017.
112. Rodopoulou, Theodora Chatzi. "Control Shift. European Industrial Heritage Reuse in review." Delft, 2020. Proefschrift Technische Universiteit Delft.

113. Rooij-van Wijngaarden, Anne van. *Buitenplaatsen op de Utrechtse Heuvelrug*. Utrecht, 2017.
114. Ros, Wim. "Fundamentum Organisandi. Het orgel in de 15e eeuw, architectuur en ontwerp." Amsterdam, 2019. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
115. Rouw, Kees. *Co brandes. Bouwmeester van de Nieuwe Haagse School*. Rotterdam, 2018.
116. Run, Anton van. *Het doksaal van de Cunerakerk in Rhenen*. Utrecht, 2019.
117. Schade van Westrum, Lia. *Van schuilkerk tot modern geloofscentrum. Oud-katholieke kerken in Nederland*. Hilversum, 2019.
118. Schulte-van Wersch, Cécile, Tineke Seebach, Jan Vredenberg, en André C.S. Wolters van der Weij. *Architecten in Arnhem, Oosterbeek en Velp. Ontwerpers van gebouwen, stedelijke ruimte en landschap*. Utrecht, 2020.
119. Schwarz, Michiel. *A Sustainist Lexicon. Seven Entries to Recast the Future. Rethinking design and heritage*. Amsterdam, 2016.
120. Slechte, Henk, en Johans Kreek. *Het oudste huis van Nederland. 900 jaar proosdij in Deventer*. Zutphen, 2018.
121. Slothouber, Erik. *Rietveld in Reeuwijk. Een onderzoek naar Rietvelds Reeuwijkse projecten 1957-1960*. 2017.
122. Smid, Rens. *Speculanten en revolutiebouwers. Projectontwikkeling in Amsterdam 1877-1940*. Nijmegen, 2019. Handelseditie proefschrift Universiteit van Amsterdam.
123. Spuybroek, Lars. *The Sympathy of Things. Ruskin and the Ecology of Design*. Londen, 2019.
124. Staal, Casper, en Ton Meijers. *De Utrechtse Catharinakerk*. Utrecht, 2020.
125. Stenvert, Ronald, en Gabri van Tussenbroek (red.). *Het gebouw als bewijs. Het bouw-historische verhaal achter erfgoed*. Utrecht, 2016.
126. Straaten, Evert van, en Anton Anthonissen. *De Stijl. 100 jaar inspiratie. De Nieuwe Beelding en de internationale kunst 1917-2017*. Zwolle, 2016.
127. Tanović, Sabina. *Designing Memory. The Architecture of Commemoration in Europe, 1914 to the Present*. Cambridge, 2019.
128. Teunissen, Marcel, Hans Janssen, en Gerard van Otterloo. *De Papaverhof van Jan Wils*. Rotterdam, 2017.
129. Teunissen, Marcel. *100 jaar Nieuwe Haagse School*. Rotterdam, 2018.
130. Thomas, Huub. *Het be-zield Modernisme van A.H. Wegerif*. Rotterdam, 2018.
131. Triwinarto Santoso, Joko. *Cosman Citroen 1881-1935. Architect in 'booming' Soerabaja*. Hilversum, 2018.
132. Tussenbroek, Gabri van. *De toren van de Gouden Eeuw. Een Hollandse strijd tussen gulden en God*. Amsterdam, 2017.
133. Tussenbroek, Gabri van. *IJzeren ambitie. Het paleis voor volkslijt en de opkomst van de Nederlandse industrie*. Amsterdam, 2019.
134. Veerman, John. *Het Begijnhof van Breda. Gebouwen vol geschiedenis*. Utrecht, 2017.
135. Verbrugge, Bart. *Johannes Mutters jr. 1858-1930. Bedreven in vele bouwstijlen*. Hilversum, 2019.
136. Verbrugge, Bart, en Marcel Teunissen. *Architectuur- en bouwgeschiedenis in perspectiefbouwen en bouwkunst in de nederlanden en de Westerse wereld*. 's-Hertogenbosch, 2018.

137. Verlaan, Tim. “De toekomst van de Nederlandse binnenstad 1960-1978.” Amsterdam, 2016. Proefschrift Universiteit van Amsterdam.
138. Verlaan, Tim. *De ruimtemakers. Projectontwikkelaars en de Nederlandse binnenstad 1950-1980*. Nijmegen, 2018.
139. Voerman, Lara, en Iwan Baan. *Wonderlijkheden. Willem Marinus Dudok: netwerken & inspiratiebronnen*. Hilversum, 2019.
140. Voet, Caroline. *Dom Hans van der Laan. Tomelilla*. Amsterdam, 2016.
141. Vreeling, Sieger. “Geen stijl: Pleidooi voor een rijkere architectuurgeschiedenis.” Groningen, 2019. Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen.
142. Vreeze, Noud de. *De ziel van Duitse steden. Het drama van verwoesting en wederopbouw*. Amersfoort, 2018.
143. Wijk, Charlotte van, en Jan Vredenberg. *Gemeentehuizen in Nederland*. Utrecht, 2020.
144. Boer, Arjan den, Bettina van Santen, en Ronald Willemsen. *Utrecht bouwt 1945-1975*. Utrecht, 2019.
145. Wilms Floet, Willemijn. *Het hofje. Bouwsteen van de Hollandse stad*. Nijmegen, 2016.
146. Yegenoglu, Hüsnü. “Woonsporen: de sociale en ruimtelijke biografie van een stedelijk bouwblok in de Amsterdamse Transvaalbuurt.” Eindhoven, 2016. Proefschrift Technische Universiteit Eindhoven.
147. Zijl, Ida van. *Gerrit Rietveld*. New York, 2016.
148. Zwikstra, Willemijn, Suzanne Friskes, Wilma van Giersbergen, Evelijn Hillebrand, en Jan Vredenberg. *Van Nelfabrik. Werelderfgoed in glas en staal*. Utrecht, 2020.

STEDENATLAS JACOB VAN DEVENTER

Reinout Rutte
Bram Vannieuwenhuyze

226 Stadsplattegronden uit 1545-1575 – Schakels tussen verleden en heden

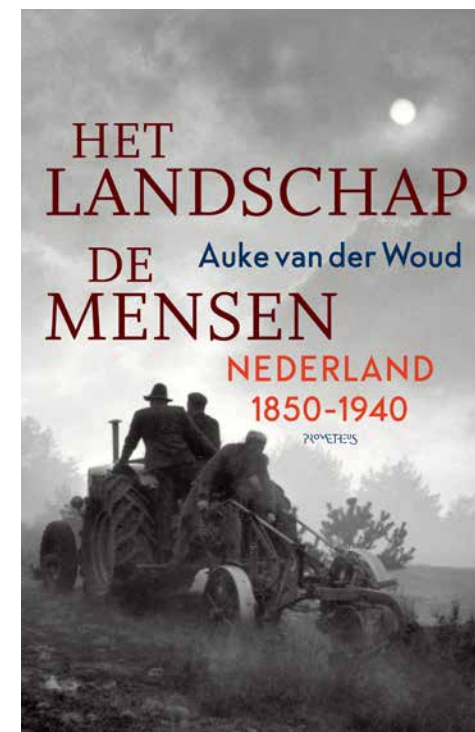
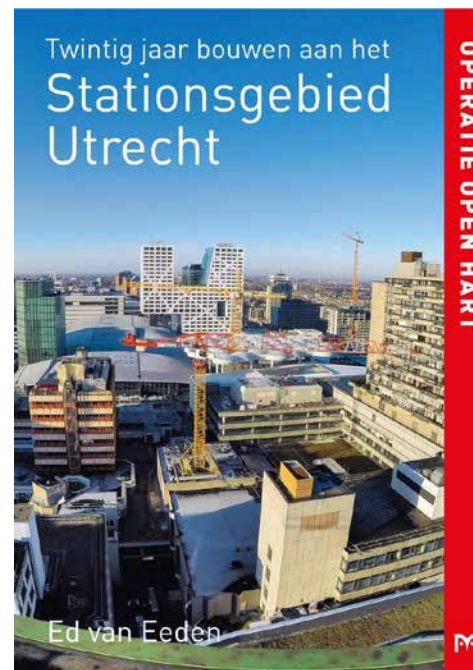
Stedenbouw en ruimtelijke ordening

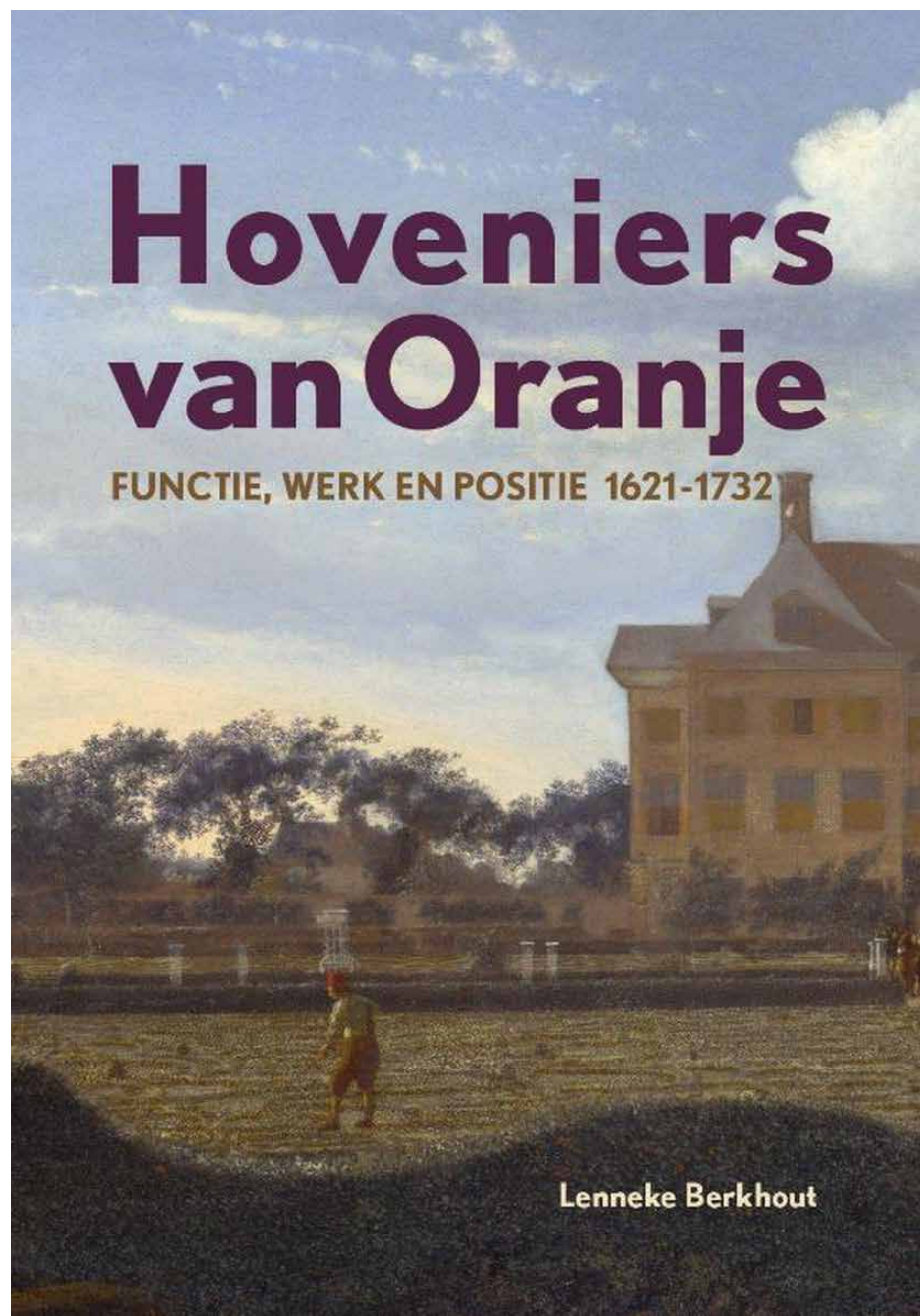
149. Abrahamse, Jaap Evert, en Ad van der Zee. *Atlas van de Schie. 2500 jaar werken aan land en water*. Bussum, 2016.
150. Abrahamse, Jaap Evert, Giel van Hooff, en Wilfried Uitterhoeve. *Historical Atlas of Eindhoven - From a small market town to the centre of the Brainport region*. Bussum, 2021.
151. Baart, Theo. *Groot - Amsterdam. Metropool in ontwikkeling*. Rotterdam, 2020.
152. Benschop, Bob. *Van weilanden naar woonwijken. Voorne-Putten 1945-1975*. Zwolle, 2019.
153. Eeden, Ed van. *Operatie open hart. Twintig jaar bouwen aan het Stationsgebied Utrecht*. Utrecht, 2018.
154. Feddes, Fred. *Bike City Amsterdam. How Amsterdam*

Became the Cycling Capital of the World. Amsterdam, 2019.

155. Feddes, Fred. *De Dam*. Amsterdam, 2018.
156. Ham, Willem van der. *Johan van Veen, meester van de zee. Grondlegger van het Deltaplan*. Amsterdam, 2020.
157. Hemel, Zef. *De toekomst van de stad. Een pleidooi voor de metropool*. Amsterdam, 2016.
158. Huiting, Jan. "Domeinen in beweging: Samenleving, bezit en exploitatie in het West-Utrechtse landschap tot in de Nieuwe Tijd." Groningen, 2020. Proefschrift Rijksuniversiteit Groningen.
159. IJsselstijn, Marcel, en Yvonne van Mil. *Atlas van het Westland. 10.000 jaar ruimtelijke ontwikkeling*. Bussum, 2016.
160. Jongbloed, Hein Harmen. *Diepenheim uitgediept: Heerlijkheid en horigheid in Oost-Nederland (en Westfalen)*. Groningen, 2019.

161. Kam, René de. *De om-muurde stad. Geschiedenis van een stadsverdediging.* Amsterdam, 2020.
162. Liempt, Ad van, en Ton van den berg. *Van stadsie tot stad. Utrecht 1950-1975.* Zwolle, 2017.
163. Meyer, Han, John Westrik, en MaartenJan Hoekstra. *Stedenbouw. Kern en perspectieven.* Amsterdam, 2020.
164. Meyer, Han. *De staat van de delta. Waterwerken, stadsontwikkeling en natievorming in Nederland.* Nijmegen, 2016.
165. Rutte, Reinout, en Bram Vannieuwenhuyze. *Stedenatlas Jacob van Deventer.* Bussum, 2018.
166. Schwake, Gabriel. "The Privatisation of a National Project: The settlements along the Trans-Israel Highway since 1977." Delft, 2020. Proefschrift Technische Universiteit Delft.
167. Steenhuis, Marinke (red.). *De nieuwe grachtengordel – De realisatie van het Algemeen Uitbreidingsplan van Amsterdam.* Bussum, 2017.
168. Steenhuis, Marinke, en Paul Meurs. *Voorbij de dijken. Hoe Nederland met het water werkt.* Rotterdam, 2017.
169. Steenhuis, Marinke. *De Deltawerken.* Rotterdam, 2016.
170. Vervloesem, Els. "Stedenbouw en sociale verandering: leren van vergeten geschiedenissen van stad maken." Eindhoven, 2019. Proefschrift Technische Universiteit Eindhoven.
171. Woud, Auke van der. *Het landschap, de mensen. Nederland 1850-1940.* Amsterdam, 2020

Tuin- en landschapsarchitectuur

172. Backer, Anne Mieke. *Er stond een vrouw in de tuin*. Rotterdam, 2016.
173. Berkhout, Lenneke. *Hoveniers van Oranje. Functie, werk en positie 1621-1732*. Hilversum, 2020. Handelseditie proefschrift Rijksuniversiteit Groningen.
174. Dijkstra, Karlien, Renske Ek, Willem Zielemann. *Tuinen van paleis het Loo. Traditie en vakmanschap*. Zwolle, 2018.
175. Dooren, Noël van, en Marieke Berkers. *An aim to balance the aesthetic and the useful. Fifty years of completing Van Eesteren's vision for landscape architecture*. Wageningen, 2018.
176. Dupon, Sofia, en Jouke van der Werf. *Het Amsterdamse bos. Een geschiedenis*. Bussum, 2019.
177. Feddes, Yttje, en Viebeke Gieskes. *Vakvrouwen. In veertig jaar*

landschapsarchitectuur.
Wageningen, 2020.

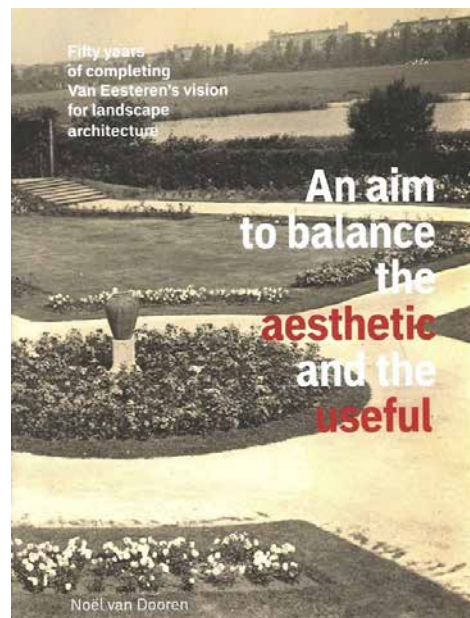
178. Hellemond, Imke van. *De Paradijsmethode: Opvattingen over het moderniseren van het landschap in de Nederlandse landschapsarchitectuur van de jaren zestig en zeventig van de twintigste eeuw*. Amsterdam, 2016. Handelseditie proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam.
179. Hendriks, Mark, en Ria Dubbeldam. *Hoogwatergeul voor de IJssel. Het nieuwe landschap van Veesen en Wapenveld*. Wageningen, 2017.
180. Horlings, Harma, en Anita Blom. *De groene horizon. Vijftig jaar bouwen aan het landschap van de Flevopolder*. Bussum, 2018.
181. Hove, Jan ten. *Landgoed Den Aalshorst. Levensverhaal van een landgoed*. Zwolle, 2020.
182. Immerseel, Ronald van, en Peter Verhoeff. *Statig Beetsterzwaag. Het*

parklandschap rond een Fries dorp. Utrecht, 2016.

183. Lidth de Jeude, Marianne, en Johanna Karssen-Schüürmann. *John Bergmans 1892-1980. Tuinarchitect en plantenkenner*. Hilversum, 2018.
184. Moet, Dennis. *De ontsloten tuin. Over lusthoven, tuintovenaars en bloementaal*. Wageningen, 2020.
185. Purmer, Michiel. *Het landschap bewaard. Natuur en erfgoed bij Natuurmonumenten*. Hilversum, 2018. Handelseditie proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam.
186. Spiekhout, Diana. *Het middeleeuwse kastelenlandschap van het Oversticht: De ontwikkeling van landsheerlijke burchten, adellijke huizen en versterkingen in relatie tot het landschap en de samenleving in Noordoost-Nederland tussen 1050-1450*. Groningen, 2020. Handelseditie

proefschrift Rijksuniversiteit Groningen.

187. Verschuure, Gerdy. "Welgelegen: Analyse van de Hollandse buitenplaatsen in hun landschappen (1630-1730)." Delft, 2019. Proefschrift Technische Universiteit Delft.
188. Vos, Katrien de (red.). *Limburgse kasteellandschappen in verandering*. Utrecht, 2018.
189. Wees, Trudy van der. *Het groene laboratorium. Honderd jaar Botanische Tuin TU Delft*. Utrecht, 2017.
190. Will, Chris. *Sterk water. De Nieuwe Hollandse Waterlinie*. Utrecht, 2019.
191. Wit, Saskia de. *Hidden Landscapes : The metropolitan garden as a multi-sensory expression of place*. Amsterdam, 2018.

Auteurs

A

Abrahamse, Jaap Evert
 Alkemade, Floris
 Anthonissen, Anton
 Avermaete, Tom

B

Baan, Iwan
 Baart, Theo
 Backer, Anne Mieke
 Barnard, Arjan
 Barzilay, Marcel
 Beek, Marijke
 Beekum, Radboud van
 Bennekom, Willem van
 Benschop, Bob
 Berg, Leo van den
 Berg, Ton van den
 Bergeijk, Herman van
 Berkers, Marieke
 Berkhout, Lenneke
 Biggelaar, Jeroen van den
 Blom, Anita
 Boer, Arjan den
 Bollerey, Franziska
 Bosch-Meyer, Jennifer
 Bremen, Maarten van
 Bridger, Jessica
 Broeke, Martin van den
 Broekhuizen, Dolf
 Bronkhorst, Arjen

Bruggen, Hein van der
 Bruins, Sjetjie

C

Caris, Erik
 Christiaanse, Kees
 Clarijs, Jojanneke
 Colenbrander, Bernard
 Cramer, Max

D

Dam, Cees
 Dam, Peter van
 Dekker, Daan
 Dekker, Titus
 Delvigne, Rob
 Deursen, André van
 Dijkstra, Karlien
 Dimitrova, Kornelia
 Dooren, Noël van
 Dubbeldam, Ria
 Dupon, Sofia

E

Eeden, Ed van
 Eggen, Coen
 Eijnde, Jeroen van den
 Ek, Renske
 Elpers, Sophie
 Erp, Jeroen van

F

Faassen, Sjoer van
 Feddes, Fred
 Feddes, Yttje
 Ferwerda, Ruben
 Figueiredo, Sergio
 Friskes, Suzanne
 Fuchs, Rudi

G

Galjaard, Johan
 Gelderen, Mikel van
 Giersbergen, Wilma van
 Gieskes, Viebeke
 Gietman, Conrad
 Gijsberts, Pieter Jan
 Glaudemans, Ronald
 Gosseye, Janina
 Goudeau, Jeroen
 Grafe, Christoph
 Groot, Anton
 Groves, Roger
 Guzman, Paloma

H

Haan, Esther de
 Haan, Jannes de
 Ham, Willem van der
 Hannema, Kirsten
 Hartog, Elizabeth den
 Hauptman, Deborah
 Havelaar, Koos
 Heiden, Paula van der
 Heij, Jan Jaap

Hellemond, Imke van
 Hellenberg Hubar, Bernadette
 van
 Hemel, Zef
 Hendriks, Mark
 Herfst, Walter
 Hermans, Taco
 Heugten, Wim van
 Heugten, Wiro van
 Hillebrand, Evelijn
 Hoebens, Frans Q.
 Hoekstra, MaartenJan
 Hooft, Giel van
 Horlings, Harma
 Hove, Jan ten
 Huiskamp, Joep
 Huiting, Jan
 Hulsman, Bernard

I

Ibelings, Hans
 IJsselstijn, Marcel
 Immerseel, Ronald van

J

Jacobs, Stef
 Janssen, Hans
 Jas, Jorien
 Jongbloed, Hein Harmen
 Jonge, Wessel de
 Jurgenhake, Birgit

K

Kam, René de
 Karssen-Schüürmann, Johanna
 Keuning, David
 Kikkert, Jan Richard
 Kingma, Joost
 Knol, Meta
 Koldewij, Eloy
 Konijn, Jorn
 Kooijmans, Tim
 Krabbe, Coert Peter
 Kreek, Johans
 Kruidenier, Michiel
 Kuipers, Marieke

L

Laan, Barbara
 Labuhn, Beata
 Leemans, Suzy
 Leeuwen, Wies van
 Lejeune, Jean-François
 Lent, Isabel van
 Lever, Maarten
 Lidth de Jeude, Marianne
 Liempt, Ad van
 Ligthelm, Robert
 Luiten, Eric

M

Maandag, Ben
 Mager, Tino
 Markusse, Jeroen
 Megens, Loet
 Meijers, Ton

Mens, Noor
 Meurs, Paul
 Meyer, Han
 Mil, Yvonne van
 Moet, Dennis
 Molema, Jan
 Mulder, Koen

N

Neef, Inge de
 Norbruis, Obbe

O

Oldewarris, Hans
 Onna, Norbert van
 Oosterhoff, Hanneke
 Orsel, Edwin
 Otterloo, Gerard van

P

Panigyrakis, Phoebus
 Passchier, Cor
 Pasveer, Annet
 Ploeg, Frank van der
 Ploeg, Kees van der
 Postiglione, Gennaro
 Posthuma de Boer, Martine
 Prins, Andrea
 Purmer, Michiel

R

Rapp, Christian
 Remery, Michel
 Risselada, Max

Rodopoulou, Theodora Chatzi
 Rooij-van Wijngaarden, Anne van
 Ros, Wim
 Rouw, Kees
 Run, Anton van
 Rutte, Reinout

S

Saariste, Tycho
 Santen, Bettina van
 Schade van Westrum, Lia
 Schaik, Marjo van
 Schulte-van Wersch, Cécile
 Schwake, Gabriel
 Schwarz, Michiel
 Segaar Höweler, Dorothee
 Seebach, Tineke
 Sigmond, Kees
 Slechte, Henk
 Slothouber, Erik
 Smeets, Paul
 Smid, Rens
 Smit, Niek
 Spiekhout, Diana
 Spuybroek, Lars
 Staal, Casper
 Steenhuis, Marinke
 Steigenga, Madeleine
 Stenvert, Ronald
 Straaten, Evert van
 Syngel, Koen van

T

Tanović, Sabina
 Teunissen, Marcel
 Thomas, Huub
 Thoor, Marie-Therese van
 Triwinarto Santoso, Joko
 Tussenbroek, Gabri van

U

Uitterhoeve, Wilfried

V

Valentijn, Vincent
 Vandenbroucke, Karianne
 Vannieuwenhuize, Bram
 Veerman, John
 Verbrugge, Bart
 Vergeest, Aukje
 Verhoeff, Peter
 Verhoeven, Kim
 Verlaan, Tim
 Vermaat, Simone
 Verschuure, Gerdy
 Vervloesem, Els
 Voerman, Lara
 Voet, Caroline
 Vos, Katrien de
 Vredenberg, Jan
 Vreedenburgh, Eric
 Vreeling, Sieger
 Vreeze, Noud de
 Vries, Ben de

W

Wees, Trudy van der
Werf, Jouke van der
Westra, Alexander
Westrik, John
Wijk, Charlotte van
Will, Chris
Willemsen, Ronald
Wilms Floet, Willemijn
Wit, Saskia de
Wolters, Luc
Wolters van der Weij, André C.S.
Woud, Auke van der

Y

Yegenoglu, Hüsnü

Z

Zee, Ad van der
Zieleman, Willem
Zijl, Ida van
Zijlmans, Jori
Zwikstra, Willemijn

Colofon

De Longlist Karel van Manderprijs 2021 is een uitgave van de Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici (V NK) 2021

Samenstelling: Maaïke Waaldijk

Coördinatie: Eline Levering

Vormgeving en opmaak

Janna & Hilde Meeus,
www.meeusontwerpt.nl

Redactieadres

Eline Levering
secretariaat@kunsthistorici.nl

Bestuur V NK

Drs. Lidewij de Koekkoek, voorzitter
Geerte Broersma MA, secretaris
drs. Marion van der Marel BA,
penningmeester
Esther van der Hoorn MA
Drs. Mascha van Damme
drs. Epcó Runia
Marie Baarspul MA
drs. Lisette Luijckx

Nog geen lid van de V NK?

De V NK, opgericht in 1939, zet zich in voor alle kunst- en architectuurhistorici in Nederland, voor het kunsthistorisch onderzoek en onderwijs, en voor de zichtbaarheid van het vak. De V NK biedt een platform waar kunsthistorici uit alle disciplines elkaar ontmoeten en faciliteert kennisuitwisseling, discussie en advies over vak gerelateerde kwesties.

Voor wie?

Lidmaatschap van de V NK staat open voor alle kunst- en architectuurhistorici in Nederland, studenten Kunstgeschiedenis en voor in het kunsthistorische veld actieve organisaties.

Lidmaatschap: € 40,- of € 25,- per jaar (Jong V NK))

Individueel steunlidmaatschap: € 100,- per jaar

Institutioneel lidmaatschap: vanaf € 500,- per jaar

Aanmelden? Vul het lidmaatschapsformulier in via
www.kunsthistorici.nl/lid-worden

Ledenadministratie, waaronder (e-mail)adreswijzigingen

Doorgeven aan
secretaris@kunsthistorici.nl

Secretariaat

Vereniging voor Nederlandse Kunsthistorici
t.a.v. Eline Levering
Postbus 90418
2509 LK Den Haag
secretariaat@kunsthistorici.nl

www.kunsthistorici.nl

© Vereniging van Nederlandse Kunsthistorici

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van de afbeeldingen volgens wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, worden verzocht zich tot de redactie te wenden.